

G'AZNACHILIKDA PUL OQIMLARI USTIDAN KOMPLEKS MONITORING QILISH

Shahlo Shodmonkulova Olimjon qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti "Davlat moliyasi va Xalqaro moliya" yo'nalishi
magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7070762>

Annotatsiya. Ushbu maqola g'aznachilik va g'aznachilikda pul oqimlarini ustidan kompleks monitoring masalalariga e'tibor qaratadi hamda bu sohadagi ayrim jihatlarni tahlil qiladi. Shuning bilan bir qatorda soha tarkibiga kiruvchi naqd pul, naqd pulni boshqarish va uning oqimi haqidagi fikr-mulohazalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: g'aznachilik, pul oqimi, nazorat, monitoring qilish, naqd pul, naqd pul oqimi, iqtisodiyot, pul oqimlarini boshqarish.

КОМПЛЕКСНЫЙ МОНИТОРИНГ ДВИЖЕНИЯ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ В КАЗНАЧЕЙСТВЕ

Аннотация. Данная статья посвящена вопросам комплексного мониторинга казначейства и движения денежных средств в казначействе и анализирует некоторые аспекты в этой области. Он также включает денежные средства, управление денежными средствами и соображения о движении денежных средств в отрасли.

Ключевые слова: казначейство, денежный поток, контроль, мониторинг, касса, денежный поток, экономика, управление денежным потоком.

COMPREHENSIVE MONITORING OF CASH FLOWS IN THE TREASURY

Abstract. This article focuses on issues of treasury and complex monitoring of cash flows in the treasury and analyzes some aspects in this area. It also includes cash, cash management and cash flow considerations within the industry.

Keywords: treasury, cash flow, control, monitoring, cash, cash flow, economy, cash flow management.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida jamiyat taraqqiyotining barcha sohalarida, dastlabki navbatda iqtisodiy jabhada islohotlarni yanada chuqurlashtirish va albatta, erkinlashtirish borasida aniq dastur mavjud. Bu dasturning joriy etilishidan ko'zlangan asosiy maqsad O'zbekistonning bozor islohotlarini amalga oshirish, jahon hamjamiyatiga keng integratsiyalashuvi va barqaror borishi uchun mastahkam poydevor yaratmoqlikdir.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

Mustahkam zamin yaratish uchun respublikada bozor iqtisodiga o'tish tamoyillari va uning keyingi bosqichlarida ustuvor yo'nalishlarning belgilanishi, ayniqsa, ijtimoiy-siyosiy hayot, shuningdek, iqtisodiyotni erkinlashtirish, mulkdorlar sinfini tashkil qilishdan kelib chiqqan holda, bir qancha sohalarni, jumladan, g'aznachilik, g'aznachilikda pul oqimlari ustidan kompleks monitoring etish uslubiyoti ham isloh qilishni taqozo etmoqda. Ana shu islohot sabab mamlakatda davlat moliyasini boshqarish tizimida ham ildam harakatlarni kuzatish mumkin.

O'zbekiston Respublikasida davlat moliyasini boshqarish tizimida olib borilayotgan islohotlar, qator vazifalar bilan birgalikda, davlat byudjetining g'azna ijrosiga bosqichma-bosqich o'tishni va uning faoliyat mexanizmlarini takomillashtirishni nazarda tutib, bunda zamonaviy axborot texnologiyalari yordamida davlat mablag'larining harakati to'g'risidagi ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash, uzatish usullarini o'zlashtirish asosida davlat moliyasini

boshqarishning samarali usul va vositalarini shakllantirish hamda muvofiq holda ishlashini ta'minlash zarur bo'ladi. Mamlakatda davlat byudjetining g'azna ijrosini samarali tadbiiq etishga faqatgina barqaror rivojlanish ko'rsatkichlariga erishilganidan keyingina muvaffaq bo'lindi. O'zbekiston hukumati davlat moliyasini boshqarish tizimida ham kengqamrovli islohotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirib kelayotgani va bu islohotlarning ijobiiy natijalarini davlat byudjeti g'azna ijrosining muvaffaqiyatli joriiy etilishida ham kuzatish mumkin.

TADQIQOT NATIJALARI

Bundayin o'sish sur'atlarida endigi navbat g'aznachilikda pul oqimlari ustidan kompleks monitoring qilish masalasi bo'lishi hamda bu yo'nalishda monitoring qilish uslubiyotini takomil etish bo'ladi. Shu sabab bilan ham sohada barcha hatti-harakatlar o'rganilishi o'rinlidir.

Tashkilotning barcha turdagi moliyaviy va xo'jalik operatsiyalarini amalga oshirish, pul mablag'larining harakati - ularning kelib tushishi yoki sarflanishi bilan birga keladi. Ushbu uzluksiz jarayon pul oqimi tushunchasi bilan belgilanadi. Tashkilotning pul oqimi - bu uning iqtisodiiy faoliyatii natijasida yaratilgan vaqt davomida taqsimlangan mablag'larning tushumlari va to'lovlari to'plami demakdir. Tashkilotning barcha shakl va turdagi pul oqimlari hamda shunga mos ravishda, umumiiy pul oqimlari moliyaviy boshqaruvning eng muhim mustaqil ob'yekti hisoblanadi.

Bu pul oqimlarini boshqarish tashkilotning rivojlanishi va shakllanishidagi roli bilan belgilanadi. Tashkilotning deyarli barcha sohalarida normal iqtisodiiy faoliyatini ta'minlaydigan pul oqimlari "moliyaviy aylanma" tizimi sifatida ifodalanishi mumkin. Samarali tashkil etilgan pul oqimlari "moliyaviy salomatlik"ning eng muhim belgisi, xo'jalik yurituvchi sub'yekt faoliyatining yuqori yakuniiy natijalariga erishishning zaruriiy sharti bo'lib, iqtisodiiy va investitsiya faoliyatii ritmini oshirishga yordam beradi.

Pul oqimlarini samarali boshqarish usullari va yo'llari turlichadir. Pul oqimlarini samarali boshqarish juda muhimdir, chunki:

- rivojlanish jarayonida tashkilotning moliyaviy muvozanatini ta'minlaydi. Ushbu rivojlanish sur'ati va moliyaviy barqarorlik ko'p jihatdan har xil turdagi pul oqimlarining hajm va vaqt bo'yicha sinxronlashtirilganligi bilan belgilanadi. Bunday sinxronizatsiyaning yuqori darajasi kompaniyaning strategik rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda sezilarli tezlashuvni ta'minlaydi;

tashkilotning qarz kapitaliga bo'lgan ehtiyojini kamaytirishga imkon beradi;

pul oqimlarini faol boshqarish orqali siz o'zingizning moliyaviy resurslaringizdan yanada oqilona va tejamkor foydalanishni ta'minlashingiz, tashkilotning qarzga olingan kreditlarga bog'liqligini kamaytirishingiz mumkin;

to'lovga layoqatsizlik xavfini kamaytirishni ta'minlashda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

MUHOKAMA

Pul oqimlarini boshqarish - ishlab chiqish va amalga oshirish tamoyillari, usullari tizimi boshqaruv qarorlari mablag'larni shakllantirish, taqsimlash va ulardan foydalanish hamda ularning aylanmasini tashkil etish bilan bog'liq bo'lib, korxonaning moliyaviy balansini va uning barqaror o'sishini ta'minlashga qaratiladi. Korxonaning pul oqimini boshqarishning asosiiy maqsadlari korxonaning bozor qiymatini oshirish va korxonaning doimiiy moliyaviy balansini ta'minlashdan iborat bo'ladi.

Yana naqd pul oqimi haqida ham eslab o'tish lozim.

G'aznachilikning umumiy vazifasi biznesning likvidligini boshqarish deb qaralsa, bundan kelib chiqib, barcha joriy va prognoz qilinayotgan naqd pul tushumlari davlatda korxonalar va tashkilotlar faoliyatini moliyalashtirish uchun yetarli miqdorda naqd pul mavjudligini ta'minlash, shuningdek, ortiqcha pul mablag'larining to'g'ri investitsiya qilinishini ta'minlash uchun nazorat qilinishi lozim. Yana naqd pulni boshqarish masalasiga ham e'tibor qaratilishi kerak.

XULOSA

Naqd pulni boshqarish nima? Naqd pul boshqaruvi, shuningdek, g'aznachilik boshqaruvi sifatida ham tanilgan. Iqtisodiy tomonlama faoliyat yuritayotgan korxonalar yoki tashkilotning operatsion, investitsiya va moliyaviy faoliyatidan pul oqimlarini yig'ish hamda boshqarishni o'z ichiga oluvchi jarayon deyilsa to'g'ri bo'ladi. Iqtisodiyotda bu tashkilotning moliyaviy barqarorligining asosiy jihati deya e'tirof etiladi.

Naqd pul eng likvid aktiv sanalishi sir emas. Davrning hozirgi bosqichida naqd pul uzoq vaqt qolmaydi. Ammo ma'lum miqdorda ular doimiy ravishda aylanma mablag'lar tarkibida mavjud bo'lishi kerak. Aks holda, korxonalar yoki tashkilot to'lovga layoqatsiz deb topiladi. Pul oqimlarini monitoring qilishning asosiy maqsadi pul oqimlarining taqchilligi (yoki ortiqchaligi) sabablarini vaqtida bilib, aniqlash va korxonalar, tashkilotning joriy likvidligi hamda to'lov qobiliyatini nazorat qilish uchun ularning kelib tushish manbalari hamda sarflash yo'nalishlarini aniqlash desa ham bo'ladi. Uning to'lov qobiliyati va likvidligi ko'p holatlarda buxgalteriya hisoblarida aks ettirilgan naqd to'lovlar oqimi ko'rinishidagi real pul aylanmasiga ham bog'liq bo'ladi.

REFERENCES

1. Blank, I.A. Pul oqimlarini boshqarish/ I.A. Shabl. - Kiev: Nim markazi, Elga, 2013 .-- 620 p.
2. Bocharov, V.V. Moliyaviy tahlil / V.V. Bocharov. - SPb .: Piter, 2012 .-- 490 b.
3. Irwin, D. Moliyaviy nazorat: Per. ingliz tilidan / D. Irvin - M .: Moliya va statistika, 2013 .-- 620 b.
4. Azimovna M. S., Ilkhomovna U. D., Shokhrukhovich U. F. WAYS TO USE MARKETING INFORMATION IN THE PROCESS OF EVALUATING THE ENTERPRISE //World Economics and Finance Bulletin. – 2022. – T. 10. – C. 9-12.
5. Kovalev, V.V. Moliyaviy tahlil: usullar va tartiblar / V.V. Kovalyov. - M .: "Moliya va statistika", 2013. - 580 b.
6. Teplova, T.V. Moliyaviy menejment: kapitalni boshqarish va moliyaviy menejment / Ed. Polyaka G.B. - M .: UNITI, 2013 .-- 735 b. 25.
7. Moliyaviy menejment: nazariya va amaliyot [Matn] / Ed. Stoyanova E.S. - M .: Perspektiva, 2012 .-- 656 b. 26.
8. Azimovna M. S., Shokhrukhovich U. F., Sodirovich U. B. ANALYSIS OF THE MARKET OF TOURIST PRODUCTS OF THE SAMARKAND REGION //BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – T. 2. – №. 4. – C. 422-427.
9. Moliyaviy menejment / Ed. Samsonova N.F. - M .: UNITI, 2013 .-- 495 b. 27.
10. Moliyaviy menejment: darslik / Ed. Kovaleva A.M. - M .: INFRA-M, 2013 .-- 675 b. 28.
11. Moliyaviy menejment / Ed. Shoxina E.I. - M .: ID FBK-PRESS, 2013 .-- 570 b.